توقف فرآوری محصولات استراتژیک استان در ایستگاه بسته بندی

فرخ نژاد–خراسان جنوبی دارای مزیت هایی از جمله مقام اول در تولید زرشک و عناب و مقام دوم در تولید زعفران و پنبه در کشور است اما از این مقام اولی و دومی در زمینه این محصولات مزیت دار و خاص سود چندانی نصیب کشاورزان و مردم این استان نمی شود زیرا چالش های زیادی در حوزه تولید و فرآوری آن وجود دارد طوری که به گفته برخی از مسئولان فرآوری این محصولات در ایستگاه بسته بندی و تولید شربت متوقف شده و در بعضی محصولات حتی به این حد هم نرسیده ایم.

به گفته آن ها با همه این قابلیت ها شاهد فعالیت جدی و چشمگیری در حوزه فرآوری محصولات استراتژیک و مزیت دار خراسان جنوبی نیستیم طوری که فرآوری و بهره وری از محصولات ویژه استان در نهایت به یک بسته بندی منجر می شود و هیچ حرکت رو به جلویی را در این زمینه نمی توان دید.

حال این سوال مطرح است که چرا با این که خراسان جنوبی در زمینه تولید محصولاتی مانند زرشک، زعفران و عناب چه به لحاظ میزان تولید و کیفیت حرف برای گفتن دارد نتوانسته است از این مزیت به بهترین نحو استفاده کند؟

نماینده مردم قاینات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی در این زمینه به «خراسان جنوبی» می گوید: در خراسان جنوبی با توجه به اقتصاد کشاورزی جاری آن محصولات مهم و استراتژیکی تولید می شود که مورد توجه و اهتمام خاصی است زیرا هم برای اقتصاد خانواده ، افزایش سرمایه مردم و کمک به اقتصاد و اشتغال اهمیت ویژه ای دارد.

«فرهاد فلاحتی» می افزاید: در خراسان جنوبی محصولات بسیار مهمی مانند زعفران، زرشک و عناب تولید می شود که جزو محصولات منحصر به فرد هم به حساب می آید که در این منطقه از کشور کشت می شود.

به علاوه به لحاظ موقعیت آب و هوایی و قدمت کاشتی که این محصولات در استان دارند اگر چه محصولی مثل زعفران به دیگر نقاط کشور رسیده و تولید می شود اما به لحاظ کیفیت باز هم زعفران خراسان جنوبی هنوز حرف اول کیفیت را در کشور و حتی جهان می زند.

• سوالات طرح شده

وی صحبت هایش را با این سوال ادامه می دهد که آیا با توجه به قابلیت های ویژه محصولات استراتژیک برای ایجاد اشتغال، افزایش وراندمان تولید در هکتار، جلوگیری از خام فروشی و ایجاد صنایع فرآوری آن در استان اقدامی انجام شده است؟

پاسخش هم این است که هرچند برای فرآوری محصولات استراتژیک استان گام هایی کوچک آن هم در حد ایجاد کارگاه ها و کارخانه های بسته بندی و تولید کنسانتره زرشک و زعفران در قاین برداشته شده است اما با توجه به ظرفیت بالایی که استان در زمینه این محصولات دارد می تواند تعداد کارخانه های بیشتری با ظرفیت ها و قابلیت های ویژه تولید راه اندازی کند. به گفته وی آنچه از شواهد برمی آید فعالیت جدی و چشمگیری در حوزه های فرآوری و جلوگیری از خام فروشی محصولات استراتژیک استان به جز ایجاد چند کارخانه انگشت شمار، انجام نشده است. نماینده مردم قاینات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی ادامه می دهد: لازم است که یک برنامه ریزی دقیق و منسجم از سوی وزارت جهاد کشاورزی در زمینه افزایش راندمان تولید آن هم با روش های نوین انجام شود. به علاوه برای عملی شدن این افزایش راندمان نیاز است وزارت جهاد کشاورزی در زمینه های آموزشی و ارائه تسهیلات به کشاورزان به صورت جدی وارد گود شود.

همچنین می تواند باغ ها و مزارعی به شکل نوین و روزآمد ایجاد کند تا کشاورزان رغبت بیشتری برای تولید پیدا کنند.

مسئله دیگر این است که کارخانجات فرآوری محصولات استراتژیک ایجاد شود البته به عنوان مثال چندسالی است که در قاین کار بسته بندی و تولید قرص های زعفران برای استفاده راحت تر تولید می شود این در حالی است که وقتی همین زعفران به خارج از کشور صادر می شود ده ها محصول از کنار آن در کشورهای مختلف مثل فرانسه تولید می شود.

• اکتفا به بسته بندی

به گفته وی با استفاده از این محصول در کشورهای اروپایی مواد آرایشی درست می کنند و بعد به ایران می فرستند اما در خراسان جنوبی به بسته بندی یا استفاده از شربت آن اکتفا شده است.

اگر قرار است در استان ایجاد شغل شود وزارت صنعت، معدن و تجارت باید در این عرصه یاری گر کسانی باشد که می خواهند کارخانجات و کارگاه های مدرن احداث کنند تا این محصولات را از حالت خام فروشی خارج کنند و به طور حتم اگر این اتفاق بیفتد برای استان هم ارزآوری دارد.

اما مسئله دیگری که باید مورد توجه باشد این است که وقتی محصول فرآوری شده به خارج صادر شود آن هم با تضمینی که دولت برای تولید کننده ایجاد می کند انگیزه کشاورزان برای تولید و افزایش سطح زیر کشت افزایش می یابد و از طرف دیگر کشاورز هم نگران خرید محصول خود نیست. نماینده مردم قاینات و زیرکوه در مجلس شورای اسلامی ادامه می دهد: آمارها نشان می دهد بیشتر تولیدات در استان به همان حالت دست نخورده به استان های دیگر و از طریق واسطه ها به خارج از کشور صادر می شود طوری که ارزآوری بسیار اندکی دارد در حالی که اگر در خود استان به کیفیت لازم برسد و خراسان جنوبی در جایگاه ویژه خود قرار گیرد به طور حتم استانی دارای اقتصاد پویا و متحول شده ای خواهد بود.

• انتظار از دولت

انتظار «فلاحتی» از دولت این است که در این مقوله ورود پیدا کند آن هم برای جذب سرمایه گذار، البته باید حلقه های این حرکت هم تکمیل شود.

به گفته وی در استان فضا و زیرساخت های لازم برای ایجاد کارخانجات فرآوری محصولات استراتژیک وجود دارد اما باید دولت تسهیلات لازم برای ایجاد آن در اختیار سرمایه گذار بگذارد و از طرف دیگر هم صدور محصولات تولیدی را تضمین کند.

وی خواستار تدوین بسته حمایتی ویژه محصولات استراتژیک خراسان جنوبی از سوی دولت می شود و با اشاره به جلساتی که مجمع نمایندگان استان با مسئولان ارشد دولت و وزرا برای حمایت از این محصولات داشته است می گوید: برنامه ششم توسعه وظیفه سنگینی بر عهده دولت در حوزه کشاورزی و اشتغال گذاشته است که باید به طور حتم به این وظایف عمل کند یعنی یا زمینه حضور سرمایه گذار را به وجود آورد و یا تسهیلات لازم برای سرمایه گذاری در اختیار آن ها قرار دهد.

به اعتقاد او یکی از پایه های رشد اقتصاد خراسان جنوبی همین محصولات است و اگر کاری انجام نشود شاهد رونق اقتصاد و اشتغال در استان نخواهیم بود.

• وجه تمایز

رئیس سازمان بسیج سازندگی استان هم یکی از انواع مدیریت را مدیریت کیفیت عنوان می کند و می گوید: نوع دیگر مدیریت کیفیت، وجه تمایز محصولی است که در هر نقطه ای تولید می شود و این وجه تمایز هم کیفیت بالای آن است از جمله این محصولات که در خراسان جنوبی وجود دارد محصولات استراتژیک آن شامل زرشک، زعفران و عناب و همچنین صنایع دستی ویژه این استان است.

مهندس «زهرایی» ادامه می دهد: مشکلی که وجود دارد هنوز در اقتصاد ایران به دلیل بلاتکلیفی که وجود دارد مشخص نیست که کدام محصولات کشور متمایزند و کدام محصولات برمبنای مدیریت هزینه بوده و می تواند بازار را رفتح کند.

به گفته وی به عنوان مثال محصولات استراتژیک استان مانند زعفران، زرشک و عناب متمایزند و کیفیت آن ها هم بسیار بالاست اما روی مدیریت هزینه آن به هیچ وجه کار نشده است طوری که نمی توانیم این محصولات با کیفیت را با بهترین بسته بندی تحویل جهان دهیم اما از طرف دیگر اسپانیا این کار را انجام می دهد و از عواید آن هم بهره مند می شود.

رئیس سازمان بسیج سازندگی استان به این مسئله هم اشاره می کند که هرچند محصولات متمایز و با کیفیت بالایی داریم اما هنوز همان طور به صورت سنتی کار کرده است و پشت آن به هیچ وجه تفکر اقتصادی نیست که همین بی توجهی سبب شده تا این محصولات هیچ عایدی برای استان نداشته باشد و فقط زحمت آن برای کشاورزان بماند. بعلاوه این محصولات دارای مزیت رقابتی خیلی بالایی است یعنی در فضایی رقابت می کنیم که هیچ رقیبی ندارد و از این مزیت رقابتی به عنوان اقیانوس آبی یاد می شود اما در این زمینه آن قدر بد عمل کرده ایم که اکنون چین عناب و اراک هم زعفران تولید می کند. به علاوه این که دیگر کشورها بعد از تولید به دنبال تکنولوژی و کیفی سازی آن هم رفته اند با این اقدام هزینه ها را به شدت پایین آورده اند و به همین دلیل است که تولید این محصولات برای کشاورزان خراسان جنوبی صرفه ندارد.

• فراموشی صنعت محصولات مزیت دار

یک کارشناس کشاورزی نیز با بیان این که تاکنون هر چه در مورد محصولات مزیت دار خراسان جنوبی سخن به میان آمده به تولید و کشت و کار آن مربوط است می گوید: تاکنون سخن از صنعت محصولات خاص استان مانند زرشک، زعفران و عناب که تمام مراحل از تولید تا فرآوری را شامل می شود به میان نیامده و این موضوع مهم به فراموشی سپرده شده است. هرچند که باید این مسئله را هم متذکر شد که در زمینه تولید این محصولات هم چندان موفق نبوده ایم زیرا در این زمینه با توجه به چالش بخش کشاورزی که با کمبود زمین و آب مواجهیم بیشتر افزایش سطح زیر کشت را شاهد هستیم. دکتر «بهدانی» با بیان این که نیاز است تلاش شود تا در زمینه محصولات مزیت دار استان بر روی افزایش تولید در واحد سطح اقداماتی انجام شود می افزاید: افزایش تولید در واحد سطح نیازمند انجام یک کار علمی و تحقیقی قوی است که باید با همکاری دستگاه های اجرایی و جامعه علمی به سرانجام برسد تا به عنوان مثال تولید زعفران از ۳/۵ کیلوگرم در هکتار به ۵/۵ کیلوگرم برسد بدون این که نیاز به آب و زمین بیشتری باشد.

اما مسئله اساسی در این زمینه به نظر عضو هیئت علمی دانشگاه بیرجند این است که حتی برای فرآیندهای بعد از تولید محصولات خاص استان نیز هیچ کاری انجام نشده است در حالی که برای این که مزیت های این محصولات با کیفیت نصیب مردم استان شود و به خراسان جنوبی برگردد باید سه بخش تولیدی، علمی و صنعت با هم پا به میدان بگذارند.

• فاصله تا سر منزل مقصود

رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان هم اشاره ای به ایجاد واحدهای فرآوری زرشک و زعفران در استان طی چند سال اخیر دارد که محصول تولیدی آن به خارج از کشور صادر می شود اما معتقد است استان تا رسیدن به سر منزل مقصود در این حوزه فاصله زیادی دارد زیرا در کشورهای خارجی روی فرآوری این محصولات کارهایی از جمله توجه به خواص دارویی زعفران انجام شده است و داروهای گیاهی در مورد آلزایمر، پارکینسون و... تهیه کرده اند هر چند در حجم انبوه نیست و هنوز هم معرفی نشده است. به گفته «احتشام» در خراسان جنوبی هم به اندازه وسع آن روی چرخه فرآوری کار شده است اما هنوز صنایع محصولات مزیت دار استان نیاز به حمایت بیشتر با توجه به بالا بودن سود تسهیلات بانکی و فقر مالی در استان دارد.

وی با گلایه از این که تاکنون حمایت چندانی از صنعت زعفران استان نشده است تصریح می کند: حمایت نشدن صادر کنندگان این محصول یعنی حمایت نکردن از صنعت زعفران و در نهایت کشاورزان است. به گفته وی وقتی ۸۵ درصد محصول زعفران خراسان جنوبی صادر می شود نیاز است از صادر کنندگان هم به صورت ویژه حمایت شود هر چند که تاکنون انتظارات صادر کنندگان این محصول تامین نشده است.

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و کشاورزی استان در مورد زرشک از دیگر محصولات ویژه استان هم می گوید: تا چند سال قبل به هیچ وجه برای فرآوری این محصول کاری انجام نشده بود اما در ۵ سال گذشته با توجه به تولید ۱۵ هزار تن زرشک فعالیت های خوبی در حوزه فرآوری این محصول صورت نگرفته است.

مهندس «احتشام» می گوید: با توجه به فعالیت های انجام شده در این سال ها توانسته ایم زرشک را به کشورهای اروپایی معرفی کنیم.

به علاوه واحد تولیدی کنسانتره زرشک و متعاقب آن واحدهای تولید آب زرشک در استان راه اندازی شد که با ایجاد این واحد، فرآورده های این محصول خاص استان هم به خارج از کشور صادر می شود.

به گفته وی اگر با این روال پیش برویم زرشک هم می تواند در سبد صادراتی محصولات غیرنفتی کشور قرار گیرد و ارزآوری خوبی داشته باشد.

نظر او در مورد عناب هم این است که برای فرآوری این محصول کاری انجام نشده و با توجه به مزیت خاص این محصول جا دارد که در زمینه فرآوری آن اقداماتی در دستور کار قرار گیرد و یکی از این کارها می تواند صدور عناب تازه به خارج از کشور در زمان برداشت آن باشد.

همچنین در زمینه انار فردوس هم که یک نوع مرغوب و صادراتی به حساب می آید جا دارد کار شود زیرا اقدامات انجام شده در خور توجه نیست.

• مولفه اقتصاد مقاومتی

رئیس اتاق بازرگانی ، صنایع، معادن و کشاورزی استان محصولات مزیت دار خراسان جنوبی را یکی از مولفه های تحقق اقتصاد مقاومتی می داند زیرا این محصولات صادرات محور بوده و حدود ۹۵ درصد تولیدات آن مربوط به خراسان جنوبی است.

مهندس «احتشام» انتظارش از متولیان امر این است که با توجه به فراهم بودن امکانات بالقوه و سرمایه گذاری هایی که در مورد این محصولات انجام شده نسبت به توانمند کردن واحدهای موجود اقدام شود زیرا اگر واحدهای فرآوری موجود تقویت شود به طور حتم زمینه اشتغال زایی در این استان فراهم خواهد شد. به گفته وی وقتی این واحدها توانمند نیستند نمی توانند با تولید کنندگان قدر استان همجوار یعنی خراسان جنوبی در بازار رقابت کنند و گاهی سبب می شود تا تولید آن ها از چرخه بازار خارج شود زیرا مشهد یک بازار پر مصرف در مورد این محصولات به حساب می آید.

وی ادامه می دهد: اگر در چارچوب مولفه های اقتصاد مقاومتی از محصولات مزیت دار استان حمایت شود به طور حتم تولید ثروتی را به دنبال خواهد داشت که بهره آن به کشاورزان خراسان جنوبی برخواهد گشت.

در این چند سال با اقداماتی که انجام شده قیمت زرشک به کیلویی ۲۴ تا ۲۵ هزار تومان رسیده است و جا دارد که به ۳۰ هزار تومان هم برسد. به نظر او اگر برای صادرات فرآورده های محصولات مزیت دار استان حمایت های لازم انجام شود به طور حتم بزرگترین یارانه ای خواهد بود که به کشاورزان می پردازیم زیرا آنها از این طریق ثروتی را به دست می آورند که نتیجه زحمت کشیدشان است. بعلاوه اگر محصولات مزیت دار استان حمایت شود نمی توان گفت که خراسان جنوبی محروم است و نیاز به کمک دارد بلکه خود می شود یک قطب طلای سرخ آن هم از انواع مختلف یعنی عناب، زرشک، زعفران و انار.

حمایت از این محصولات هم با توجه به فراهم بودن زیرساخت های آن می تواند ارزش افزوده نصیب استان کند که بهره آن به کشاورزان برگردد.

وی از دولت مردان می خواهد زمینه پرداخت تسهیلات به واحدهای فرآوری محصولات مزیت دار استان را از طریق صندوق توسعه ملی و... فراهم کنند تا واحدهای موجود توسعه پیدا کند و واحدهای جدیدی هم احداث شود.

به گفته وی وقتی یک کیلو زعفران به اندازه ۳۰ بشکه نفت ارزش دارد می طلبد به سرمایه گذاران فرآوری این محصولات در قالب شرکت های دانش بنیان تسهیلاتی پرداخت شود زیرا هم زمینه اشتغال را فراهم کرده و هم ارزآوری دارد.

بنگاه

محصولات مزیت دار مولفه تحقق اقتصاد مقاومتی

فرخ نژاد–خراسان جنوبی مقام اول تولید در محصولاتی مانند زرشک و عناب و مقام دوم را بعد از خراسان رضوی در تولید زعفران دارد اما این محصولات تولیدی از لحاظ کیفیت مقام اول را در ایران و جهان دارد.

با این همه قابلیت ها که خراسان جنوبی در زمینه محصولات خاص و استراتژیک از لحاظ عطر، رنگ و میزان تولید دارد و تلاش هایی در این سال ها برای صدور و فرآوری آن انجام شده اما ایجاد واحدهای فرآوری این محصولات ویژه با توجه به تولید بالا اندک است طوری که دسترنج کشاورزان به صورت خام و فله ای از کشور خارج می شود.

البته باید این را هم در نظر داشت که با این که ایران در زمینه محصولات استراتژیک مقام اول را دارد اما در لیست صادر کنندگان نام این کشور کمرنگ تر است. شاید عمده دلیلی که بتوان برای این مسئله مطرح کرد این است که در عصر تکنولوژی و صنعت هنوز محصولات مزیت دار این استان به صورت سنتی کشت و برداشت می شود. از همه مهم تر این که چون چرخه های بعد از برداشت هم چندان فراهم نیست طلاهای خراسان جنوبی یعنی زرشک، زعفران، عناب و انار به صورت خام به فروش می رسد.

باید به این مسئله اذعان کرد که خام فروشی اساسی ترین معضل کشاورزان این استان است و راهکار رفع آن هم ایجاد صنایع تبدیلی است که هم زمینه ساز اشتغال و هم ارزآوری برای کشور است.

جالب این جاست که خام فروشی سبب شده تا محصولات مزیت دار استان به صورت فله و با قیمت بسیار پایین به خارج صادر شود و همین محصولات از جمله زعفران پس از فرآوری و بسته بندی به صورت شکیل و مناسب با برند کشورهایی مانند اسپانیا و مراکش به دیگر کشورهای جهان و حتی ایران صادر شود.

اما باید در نظر داشت که با ایجاد نام تجاری، معرفی آن و ایجاد صنایع تبدیلی مرتبط با محصولات ویژه و خاص خراسان جنوبی می توان شاهد رونق صادرات غیرنفتی بود و از آن به عنوان مولفه های عملیاتی شدن اهداف اقتصاد مقاومتی یاد کرد.

تهیه برند ، انحصاری کردن و دیگر مسائلی که به شناساندن بین المللی این محصولات استراتژیک کمک می کند باید هر چه زودتر از سوی متولیان امر عملیاتی شود تا خراسان جنوبی در زمینه این محصولات در جایگاه واقعی خود قرار گیرد.

بعلاوه نباید از نظر دور داشت چون یکی از راه های رسیدن به اقتصاد درون زا و برون گرا همین است که توانایی فرآوری محصولات استراتژیک هر منطقه را در همان استان فراهم کنیم. محصولات استان ها منبع عظیم ارزآوری به آن منطقه هستند که در صورت شناخته شدن و حمایت، شاهد ارزآوری آن خواهیم بود و این خود گام بلندی است برای تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی.

آیا اقتصاد مقاومتی جز این است که توانایی های خودمان را بشناسیم و برای تقویت آن حرکت کنیم؟ آیا زرشک، عناب، زعفران و انار که از جمله محصولات استراتژیک و دارای ارزش در کشور و جهان هستند باید در استان و محل تولید آن قدر مغفول و دور از چشم بمانند؟ به طور حتم اگر اولویتی در پرداخت تسهیلات مدنظر است باید کارگاه و کارخانه هایی در لیست قرار گیرند که می خواهند وارد چرخه فرآوری این محصولات یا توسعه آن شوند.

شناسایی ۸ دشت مستعد کشاورزی در سر بیشه

۸ دشت مستعد برای کشاورزی در سر بیشه شناسایی شد.

مدیر جهاد کشاورزی سر بیشه گفت: مجموع دبی آب استحصالی این شهرستان ۶ هزار و ۹۹۲ لیتر بر ثانیه است و میزان آب در دسترس بخش کشاورزی سر بیشه بیش از ۲۲۰ میلیون متر مکعب در سال است که با توجه به این مزیت تاکنون ۸ دشت مستعد کشاورزی در این شهرستان شناسایی شده است.

«رضوی» در ارتباط با منابع آبی این منطقه اضافه کرد: این شهرستان ۸۱۹ رشته قنات، ۱۹۳ حلقه چاه کشاورزی و ۱۳۳ رشته چشمه دارد.

مشترک خراسان روزنامه صبح ایران شوید

مدت	خراسان سراسری	خراسان جنوبی
۳ ماهه	۴۳/۲۰۰ تومان	۲۱/۶۰۰ تومان
۶ ماهه	۸۶/۴۰۰ تومان	۴۳/۲۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۱۷۲/۸۰۰ تومان	۸۶/۴۰۰ تومان

مزایای ویژه مشترکین:
- توزیع رایگان
- عدم محاسبه تعطیلات رسمی
- عدم تغییر قیمت طی دوره اشتراک ،در صورت افزایش
- نصب صندوق با تسهیلات ویژه

آدرس: ۲۰متری سوم مدرس باهنر غربی پ ۴۳
تلفن: ۳۲۴۴۸۰۵۲